

Új elsősök Szegeden

Beiratkozások, tagozatok

Bár messze még a szeptember, a szegedi általános iskolák első osztályaiba néhány napon belül megkezdődnek a beiratkozások. A 2400 „friss” szegedi nebulót (háromszázalékos leszek több, mint tavaly) március 12-én és 13-án, reggel 8 órától délután fél 6-ig irathatják be a szülőik. Azokat a gyerekeket kell beírni a lakóhely szerint körzethozzárendelés alapján általános iskolákba, akik 1979. szeptember 1-ig betöltött hatodik életévüket. A beíráshoz szükséges okmányok: a gyermek születési anyakönyvi kivonata, iskolaérettségét tanúsító igazolás, valamint a szülő (gondviselő) személyi igazolványa.

Az óvodások iskolaérettség vizsgálatát az óvodákban végzik el, a nem óvodás gyerekek vizsgálatáról az iskolák adnak felvilágosítást. Az új városrészekben a következő általános iskolákban lehet beiratkozni: Tárjánban a 100-as és 200-as épületekben, lakóknak a Révai József, a 300-as és 400-as épületekben élőknek a Szirmai István, az „500-600-800-asoknak” pedig a 3-as számú általános iskolában. Felsővárosban a Szilléri sugárúti, az Északi városrészben pedig a Zalka Máté iskola a körzeti intézmény. Néhány általános iskolában idén is választhatnak a szülők tagozatos első osztályo-

kat: a Madách, a Révai József és az odesszai 2-es számú iskolában testnevelés, a rókusiban és a Tanárképző Főiskola 1-es számú gyakorlati iskolában ének tagozat indul. Ami pedig az új elsősök tanulási feltételeit illeti, a zsúfoltságon enyhít a szeptemberre elkészülő új általános iskola az Északi városrészben, amely a lakónegyed első oktatási intézménye lesz. A következő tanévben Szegeden 18 új napközis csoportot indítanak, vagyis közel ötszázal több gyereket tudnak elhelyezni a napközikben, mint az előző évben.

Béren felüli juttatások

Hatszor annyi költségvetési forintot használnak fel kiadásaiik fedezésére napjainkban az óvodák (1960: 460 millió, 1978: 2,7 milliárd), mint majdnem két évtizeddel ezelőtt. Egyetlen, s nem is a nagy tételek közül való ez a béren felüli juttatások sorából, abból a jövedelemforrásból, amelynek szerepe folyamatosan és gyorsan növekszik. A lakossági jövedelmeknek lényeges része az említett bevételi lehetőség. Azért kapta a „béren felüli” elnevezést, mert nem a végzett munka szerint osztják el, s azért „juttatás”, mert független a végzett munkától, sőt bizonyos esetekben magának a munkának a megnyitásától. Alapja: a szükséglet (például az oktatás), a rászorultság (egészségügyi ellátás). A béren felüli juttatások java éppen ezért a szociálpolitika körébe tartozik. Azaz: jövedelmünk egy — nagyobb — részéhez a munka szerinti elosztás alapján jutunk, másik — kisebb — részéhez viszont a társadalmi méretű gondoskodás segít hozzá.

mulás, munkásszálló, kedvezményes üdültetés, üzemi gyermekintézmények fönntartása stb.).

Az előbbi bekezdésben állók azt is magukba foglalják, hogy a juttatások lehetnek természetbeniek — pl. az egészségügyi ellátás —, s pénzbeniek, mint a családi pótlék. Az utóbbiakról a felhasználáskor ki-kik magadönthet — a családi pótlékból akár színes televízió is lehet, de gyakrabban lesz cipő, ruha — a természetbeni juttatások igénybevétele viszont meghatározott formákban történik. Mindkét csoport aránya folyamatosan és gyorsan növekszik a jövedelmeken belül, elsősorban a pénzbeniek bővülésének ritmusa szapora, de a természetbenieké is meghaladja a munkából származó jövedelmek emelkedésének ütemét. Bepillantást ad a változásokba, a kiadások nagyságába néhány példa. Napjainkban egymillió fölé van a családi pótlékban részesülő családok száma, s a pótlék összege meghalad-

ja a 9 milliárd forintot; amíg 1970-ben egy érintett családra havi 320 forint jutott, 1977-ben kerekben 700. Továbbá: 1970 és 1977 között megháromszorozódott a nyugdíjakra kifizetett összeg, s napjainkra a nyugdíjasok száma elérte a két-milliót.

A táppénz összege túllépi a hétmilliárd forintot, s ösztöndíjakra is elmegy egy-egy esztendőben 750 millió. Fenn kell tartani 92 ezer kórházi ágynál, 159 mentőállomást, ellátni 31 ezer gondozottat a szociális otthonokban, hónapról hónapra kézhez adni a 280-290 ezer gyermekgondozási segélyen levő szülőnek a járandóságát... Kötelezettségeink nagyok, mert a béren felüli juttatások kiterjedt rendszerét alakítottuk ki, s fejlesztettük tovább. Nem a szavakkal való játék: az elért színvonal megtartásának, s a további fejlődésnek egy lehetősége van. Az, hogy mit és hogyan teszünk a munkabér fejében.

Lázár Gábor

Szocialista szerződéssel

Javult a deszkiek gazdálkodása

A deszki Maros Tsz nem kényeztetette el eredményeivel a tagjait. Nehéz körülmények között gazdálkodik a szövetkezet, a gyakori belvízvesztés és az olajfűtélárak is megnehezítette a mezőgazdasági gazdálkodást. A vezetők keresték a megoldást, hogyan tudnának biztonságosabb termelészervezetet kialakítani, hogy évről évre nyugodtan zárhassák a mérleget, s mindenki megtalálja munkájának értelmét a közösségben. Egy forma kínálkozott: szocialista szerződést kötni, hogy a tudomány alkalmazásával jövedelmezőbb legyen az egyik ágazat. A TESZÖV javaslatára 1977. április 2-án szocialista szerződést kötött a deszki Maros Tsz és a Békés-Csongrád megyei Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomása. Az együttműködés értelmében a tejtermelés növelésére, a takarmánygazdálkodásra, a technológiára, nem utolsósorban az oktatásra terjedt ki a közreműködők figyelmé. A szaktanácsadás, a takarmányminta-vétel stb. két esztendő alatt díjtalan volt.

A közelmúltban értékelték az együttműködés tapasztalatait. Bár szerény eredmények születtek, mégis igen jó kezdeményezés ez. A tejtermelés és a szarvasmarha-tenyésztés fellendítése érdekében a térség 510 férőhelyes szakosított telepet épített. A problémák azután kezdődtek, nem a legjobb egyedeket állították termelésbe, s az egy tehénre eső évi fejési átlag 1944 liter volt. Így aztán az egész ágazat veszteséges volt 1976 végéig.

A szocialista szerződés megkötése óta javultak az eredmények. A tejértékesítés 1977-ben 27 százalékkal nőtt, az egy tehénre eső évi fejési átlag 113 százalékkal. Tavaly javult a telep kihasználása is, a tejértékesítésben újabb eredményeket értek el, s az egy tehénre eső fejési átlag 2424 liter lett.

Ezek ugyan nem országos, nem megyei rekordok, de megbízhatóan jelzik, a termelőszövetkezet állattenyésztési ágazatának javulását. A továbbiakban sok múlik azon, hogy a takarmánygazdálkodás tartalékait hogyan tárták fel. Biztató, hogy egy liter tej előállítására 38 deka takarmányt fordítottak, s ez már jobb a megyei átlagnál.

Amire vállalkoztak a szocialista szerződésben, azt teljesítették, a termelőszövetkezet jelentős szakmai segítsé-

get kapott. A marhahizlálásban jók az eredmények, egy kilogramm hús előállítására fordított takarmány 3,68 kiló, míg a megyei átlag ettől jóval több, 5,7 kiló. Igen jelentős a takarmánygazdálkodás terén nyújtott szakmai tanácsadás.

Ebben a gazdaságban 1972-től napjainkig megkétszereződött a szarvasmarha-állomány. Megoldották a takarmányozást, ez fellendítheti a tejtermelést.

Az állami gazdaságok mindenkor segítettek a termelőszövetkezeti mozgalmat. Ebben az esetben szélesebb területen, mélyebben és átfogóbban tudtak szaktanácsot adni a rendszeres munkához.

A tudomány gyakorlati alkalmazásához. Nem voltak ugyan optimális feltételek, például két esztendő alatt a telepvezetés gyakran változott, gyenge volt a takarmánybázis, de az eredmények így is biztatóak. Tavaly 54 esetben történt meg a takarmányminta beltartalmi vizsgálata, három írásos szakvéleményt adtak, összesen 17 munkanapra tehető a szaktanácsadási munka.

Ez a kezdeményezés igen jó. A tudomány alkalmazása a termelésben napjainkban elengedhetetlen. A deszki Maros Tsz és a szakszolgálati állomás a szocialista szerződést megújította.

Sz. L. I.

Március 15-től

Változik a tisztasági és strandfürdők látogatási díja

Tavaly, a Szegedi Vízművek és Fürdők kezelésében levő tisztasági és strandfürdőket 2 millió 700 ezren keresték fel. A tanácsai vállalatot a városi tanács mintegy 10 millió forinttal támogatta. A támogatás összege és mértéke forintokban kifejezve sem kevés. S mert országos kezdeményezés volt, hogy a fürdővállalatok szolgáltatásainak díját rendezzék, Csongrád megyében is megkezdődött a döntés, március 15-től rendezik a fürdők díjait. Ezzel együtt változnak a bérletek, az úszóházak, csónaktárolók igénybevételeivel kapcsolatos árak is.

Szegeden például a gőzfürdő fizikoterápiás kezelése magánorvosi felírásra 20 forintba kerül, a tornaterem használatáért 10 forintot kell fizetni. A partfürdőben a területhasználati díj négyzetméterenként és évenként 75 forint lesz. Megváltozik a bérletek ára is. A Ligetfürdő, a partfürdő, a Szőke Tisza, a Sziklásfürdő bérleteinek ára, ha a vendég közös öltözőt használ, 250 forint lesz. Az úszóházak nyári bérletei kabinhasználatra 320 forintba kerülnek majd. A Ligetfürdő és a partfürdő strandolói, ha felnőtt bérletet váltanak, 350 forintot fizetnek — ebben az esetben mindkét fürdőt használhatják. A Szőke Tisza és az úszóházak közötti át lépésre jogosító bérlet ára 400 forint lesz.

A nyugdíjasoknak, diákoknak, gyermekeknek, katonáknak szóló kedvezményes nyári bérlet — minden egységbe külön-külön — 100 forint, a kedvezményes téli bérlet pedig, például a Ligetfürdőbe ugyancsak 100 forint lesz. Az egész évre szóló gőzfürdői kedvezményes bérlet ára 300 forint.

A fürdőszolgáltatások díjainak változását más megyék városai is már korábban bevezették, az OVH-val és a Pénzügyminisztériummal egyetértésben. Ez vált szükségessé az árváltozás Csongrád megyében is Szegeden is, ahol egyébként az egyes fürdőkben részletesebb felvilágosítást is adnak a március 15-től érvényes árváltoztatásról.

Ebben az évtizedben, 1970 és 1978 között a költségvetési társadalombiztosítási kiadások több mint a kétszeresükre nőttek. A szociális és egészségügyi ellátás költségei 15 milliárd forint fölé emelkedtek, az oktatási és kulturális feladatok ellátása pedig 26 milliárdnál többet követel. A társadalmi juttatások egy főre eső összege 1970-ben 4545 forint volt, öt év múlva ez a summa már 7906 forintot tett ki, s 1978-ban túlhaladta a tízezeret. A közös teherviselés nagyságát a következőkkel érzékeltethetjük: 1970-ben 23,4 milliárd forint volt a pénzbeni, s ugyanannyi a természetbeni társadalmi juttatások értéke. Összesen tehát mintegy 47 milliárd! A változás 1977-re: 59,6 milliárd a pénzbeni, 43,1 milliárd a természetbeni juttatások — összesen 102,7 milliárd — forintösszege. Az arányokat kifejezi, ha leírjuk: a munkából származó jövedelem 1977-ben 251,1 milliárd forintot tett ki. Nem vetjük el tehát a súlyt, ha azt állítjuk: a béren felüli juttatásoknak meghatározó szerepük van mind az állami költségvetésben, mind a családi bevételek és kiadások alakulásában.

Illő most már, hogy fölrajzoljuk a teljes kört: béren felüli juttatás a gyermeknevelés terhehez való hozzájárulás (a családi pótlék, a gyermekgondozási segély, az óvodák, bölcsődék fönntartása); az oktatási, művelődési, sportolási szükségletek kielégítésének fedezése; az egészségvédelem, a betegek gondozása és segítése (a táppénz, a gyógyszerár-támogatás, a terhesgondozás, az egészségügyi intézmények fönntartása); a már nem munkaképesek (rokkantak), a munkától visszavonultak (nyugdíjasok) ellátása (nyugdíj, rokkantsági nyugdíj, járadékok, öregek napközije, szociális otthonok); a munkával összefüggő juttatások csoportja (utazási költségterítés, munkaruha, étkeztetési hozzájár-

A Magyar tájak kiállítása Budapesten

A Hatvani Galéria által szervezett III. Országos Tájfestészeti Biennálé anyagát Hatvan után Budapesten is bemutatják. A Magyar Nemzeti Galériában tegnap, csütörtökön nagy számú érdeklődő jelenlétében Moldvay György galériavezető nyitotta meg a tárlatot, méltatva a műfaj jelentőségét, a tájképfestészet kultuszát, utalva az alföldi festők e műfajban nyújtott kiemelkedő munkásságát. A megnyitót alkalmából nyújtották át az alföldi képzőművészet kiemelt alakjára, Kohán Györgyre emlékező Trischler Ferenc fiatal szobrászművész mindössze három példányban készített Ko-

hán-plakettjének egyikét, mint a tárlat különdíját V. Bazsonyi Arany festőművésznek.

A kiállítás — melyen gazdag anyaggal szerepelnek Csongrád megye festőművészei — április közepéig tekinthető meg a Budavári Palotában.

Szerződés

Komplett acélpalackgyártó üzemet szállít török megrendelésre a Csepel Vas- és Fémművek. Az erről szóló szerződést most írták alá.

Természetvédelem

A mezőgazdaság állami üzemében és a térszervezetben is a szakszervezeti bizottságok és aktivisták gazdái a természetvédelemnek. A ME-DOSZ-ban elhatározták, hogy

a szakszervezet az eddig-
nél is nagyobb segítséget
ad a nagyszemélyi gazdák-
nak a természet fokozottabb
védelméhez. (MTI)

Mellékes...

Vendéglátó iparunk sok-sok éven át mintegy mellékes ügyként kezelte a mellékhelyiségeket. Ennek aztán meg is lett az eredménye, mivelhogy viszonylag előkelőnek tekinthető nemzetközi idegenforgalmi javaslat-összesítések is említésre méltónak találják olykor ebből eredményeinket. Sőt, az eredmény már itthon, szűkebb pátriánkban is mutatkozik. Legalábbis erre vall a környék lakóinak egyöntetű közlése, amely szerint esténként a tarjáni Kék Csillag vendéglőből egyre többen járnak a mellékhelyiség helyett a hátsó, külső fal mellé intézni sörözés közben halaszthatatlanná váló dolgait.

mellékesen kezelt mellékhelyiség olyan feltételekkel nem alakított ki, mint Pavlov kutyaiban a csengőszó. Vagyis, hogy a mellékhelyiséggel már meg sem próbálkoznak. Azt azonban nem vehetnénk a szívünkre, hogy az ilyen vendéget egy ebbel hasonlítsunk össze.

S annál is inkább örizz isten az ilyesmitől, mivel hogy ama fal töve egyre illatosabb, márpedig azt nagyjából tudjuk, hogy kutyák és fák kapcsolatában mire vezet az ilyesmi.

Persze lehet, hogy mégis van valami ebben a reflex-dologban, hiszen értelmi alapokról aligha magyarázható a jelenség. Akkor viszont reflexre új reflex kialakításával kellene választ adni, például büntetéssel. Sajnos, a magyar jogszabályok nem teszik lehetővé, hogy például egy rendőr részeseülhessen az általa beszedett büntetések-ből, mellékesként aligha ajánlíthatnánk föl ezt a munkát valakinek. Vezt akkor is, úgy mellelleg, más teendők között, talán erre is juthatna egy kis idő...

Sz. I.

Sok néző a múzeumokban

Az elmúlt esztendőben múzeumaink csaknem 600 állandó és több mint 1300 időszakos kiállítását 16 millióan is többen tekintették meg, ami a látogatottság újabb erőteljes növekedését jelzi. A jövőben nem a kiállítások számának növelése lesz a cél: elsősorban a színvonal, a bemutatásra kerülő anyagok tematikai gazdagságának, változatos-ságának javítására kell tö-

rekedni. Csak így biztosítható, hogy a múzeumi látogatók maradandó élményekkel gazdagodjanak, tér-jenek haza egy-egy kiállítás megtekintése után. A múzeumi beruházásokról szólva rámutattak: változatlanul gond az építkezések, felújítások lassú üteme, elhúzódnak, melyen a rendelkezésre álló erőforrások koncentráltabb felhasználásával lehet segíteni.